

ศินีนารถ กุลาวงศ์, วรางคณา จันทรสุข, โรม บัวทอง

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 39 ระหว่างวันที่ 28 กันยายน – 4 ตุลาคม 2557 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคพิษสุนัขบ้าเสียชีวิต 2 ราย

เหตุการณ์แรก กรุงเทพมหานคร ผู้ป่วยเสียชีวิตเป็นเพศชาย สัญชาติพม่า อายุ 45 ปี ขณะป่วยอาศัยอยู่ชอยบางกระดี่ แขวงสามตำ เขตบางขุนเทียน วันที่ 23 กันยายน 2557 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลตากสิน ด้วยอาการมีไข้ต่ำๆ แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก กลืนลำบาก อ่อนเพลีย เนื่องจากไม่ได้รับประทานอาหารมา 4 วัน แพทย์ให้ยาและกลับไปรักษาที่บ้าน ต่อมาอาการไม่ดีขึ้นจึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลตากสินอีกครั้ง แพทย์จึงส่งรักษาต่อที่โรงพยาบาลบางปะกอก 9 แรกเริ่มมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน กลืนลำบากและแน่นหน้าอก แพทย์รับเข้าเป็นผู้ป่วยใน วันที่ 26 กันยายน 2557 แพทย์ได้ช่วยเหลือโดยการใส่ท่อช่วยหายใจ และย้ายไปรับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยหนัก แพทย์สงสัยโรคพิษสุนัขบ้า จึงเก็บตัวอย่าง ปมรากผม น้ำไขสันหลังและน้ำลายส่งตรวจ ณ ศูนย์ไวรัสวิทยา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในวันที่ 26 กันยายน 2557 ผลการตรวจพบเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้าในน้ำลายแต่ไม่พบในน้ำไขสันหลังและปมรากผม วันที่ 27 กันยายน 2557 ญาติต้องการพาผู้ป่วยกลับไปรักษาต่อที่ประเทศพม่า ทางโรงพยาบาลจึงได้ทำการส่งตัวไปยังชายแดนไทย-พม่า บริเวณ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีรถจากทางโรงพยาบาลประเทศพม่ามารับตัวจากการสอบถามเพิ่มเติมจากลูกชายพบว่า ผู้ป่วยน่าจะถูกสุนัขกัดที่พม่าเมื่อประมาณ 1 ปีก่อนและไม่ได้ไปรับการรักษา ขณะนี้ผู้ป่วยได้เสียชีวิตแล้ว ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วได้ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้สัมผัสกับผู้ป่วยประมาณ 60 ราย และได้ดำเนินการ เฝ้าระวังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

เหตุการณ์ที่สอง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ป่วยเสียชีวิตเป็นเพศชาย สัญชาติไทย อายุ 58 ปี ขณะป่วยอาศัยอยู่หมู่ที่ 10 ตำบลบางเตย อำเภอเมือง ผู้ป่วยมีประวัติป่วยด้วยโรคจิตเภท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ผู้ป่วยเริ่มมีอาการในวันที่ 26 กันยายน 2557 ด้วยอาการไม่ทานอาหาร ร้องไห้ตลอดเวลา วันที่ 27 กันยายน 2557 เข้า

รับการรักษาที่โรงพยาบาลพุทธโสธร มีอาการชักเกร็ง อุดจากระปีศาจระด ร้องไห้ตลอดเวลา ดิ้นไปดิ้นมาและเสียชีวิตวันที่ 29 กันยายน 2557 เวลาประมาณ 17.00 น. แพทย์เก็บตัวอย่างจากสมองและชิ้นเนื้อทำยทอย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ณ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ตรวจพบเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า จากการสอบสวนโรคพบว่า ผู้เสียชีวิตมีประวัติเคยถูกสุนัขกัด เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม 2557 บริเวณมือทั้งสองข้าง และไม่ได้รับวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้าหลังจากถูกกัด สุนัขเป็นสุนัขเลี้ยงเองและไม่มีประวัติการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า ทีมปศุสัตว์จังหวัดและอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ได้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการควบคุมโรคในสัตว์โดยการทำ Ring Vaccination และทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วจังหวัดฉะเชิงเทราติดตามสอบสวนโรคพิษสุนัขบ้าและหาข้อเพิ่มเติมพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าและผู้สัมผัส และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

2. เยื่อตาอักเสบ 1 เหตุการณ์ จังหวัดภูเก็ต ผู้ป่วยนักโทษชายป่วย 700 ราย ในเรือนจำ (อัตราป่วยร้อยละ 27.33) ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 12 กันยายน 2557 มีอาการตาแดง มีขี้ตาจำนวน 3 ราย เจ้าหน้าที่จึงแยกให้อยู่ในเรือนนอนแยกโรค เรือนนอนที่ 1/1 ต่อมา มีนักโทษชาย อีก 1 ราย พบมีอาการตาแดง มีขี้ตา ปวดตา เคืองตา จากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่พบว่า นักโทษชายรายนี้มีการคลุกคลีกับนักโทษชาย 3 ราย เนื่องจากตอนที่ถูกจับกุมได้อยู่ที่ห้องขังเดียวกัน และนักโทษชายนี้ได้มีการสัมผัสกับนักโทษชายคนอื่นๆ ในเรือนจำ โดยการอาบน้ำที่เดียวกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน วันที่ 13 กันยายน 2557 มีนักโทษชายป่วยเป็นโรคตาแดงเพิ่มอีก 12 ราย เจ้าหน้าที่จึงแยกนักโทษชายที่ป่วยอยู่ในเรือนนอนแยกโรค เรือนนอนที่ 1/1 วันที่ 14 กันยายน 2557 นักโทษชายป่วยเพิ่มอีก 12 ราย เจ้าหน้าที่จึงแยกนักโทษชายที่ป่วยอยู่ในเรือนนอนแยกโรค เรือนนอนที่ 1/1 วันที่ 15 กันยายน 2557 นักโทษชายป่วยเพิ่มอีก 68 ราย วันที่ 16 กันยายน 2557 นักโทษชายป่วยเพิ่มอีก 126 ราย วันที่ 17 กันยายน 2557 นักโทษชายป่วยเพิ่มอีก 160 ราย เจ้าหน้าที่จึง

แยกนักโทษชายที่ป่วยอยู่ในเรือนนอนแยกโรค เรือนนอนที่ 3/4 วันที่ 18 กันยายน 2557 นักโทษชายป่วยเพิ่มอีก 30 ราย เจ้าหน้าที่จึงแยกนักโทษชายที่ป่วยอยู่ในเรือนนอนแยกโรค เรือนนอนที่ 3/4 วันที่ 19 - 20 กันยายน 2557 พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอีก 288 คน รวมผู้ป่วยที่มีอาการตาแดงตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน - 20 กันยายน 2557 รวมจำนวน 700 ราย ผู้ป่วยทุกรายได้รับยาปฏิชีวนะ Amoxicillin และยาหยอดตา พร้อมแนะนำวิธีการดูแลตนเองทุกราย

จากการสอบสวนโรคเพิ่มเติมพบว่าเรือนจำแห่งนี้ มีขนาดความจุ้นักโทษจำนวน 700 กว่าราย แต่ ณ ตอนนี้มีนักโทษจำนวน 2,976 คน แยกเป็นนักโทษหญิงจำนวน 415 คน นักโทษชายจำนวน 2,561 คน ซึ่งมีความแออัดมาก เรือนจำมีการแบ่งเป็นแดนหญิงและแดนชาย แดนหญิง มีเรือนนอนทั้งหมด 2 เรือนนอน แดนชาย มีเรือนนอนทั้งหมด 8 เรือนนอน น้ำใช้ในเรือนจำส่วนใหญ่มาจากการประปา เทศบาลนครภูเก็ต แต่ในขณะนี้มีการซ่อมท่อประปา ทำให้เรือนจำต้องใช้น้ำบ่อของเรือนจำ โดยมีทั้งหมด 4 บ่อ ผลการตรวจสอบพบว่าไม่มีการใส่สารคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรคก่อนนำมาใช้ และนักโทษไม่ค่อยมีการล้างมือ เนื่องจากการขาดแคลนน้ำใช้ และไม่มีควมเอาใจใส่ในการป้องกันตนเอง ทำให้เกิดการแพร่ของเชื้อโรค ทีมสอบสวนโรคให้สุขศึกษาแก่นักโทษในการป้องกันตนเอง คือ การล้างมือบ่อยๆ ไม่คลุกคลี หรือใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่น ไม่ขี้ตา หากมีอาการตาแดง ปวดตา ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อทำการแยกออกจากนักโทษกลุ่มปกติ แนะนำการใส่สารคลอรีนในน้ำใช้เพื่อฆ่าเชื้อโรคในน้ำ ไม่ให้มีการแพร่กระจายของโรคผ่านน้ำ แนะนำให้เรือนจำมีการทำ Big Cleaning เพื่อทำความสะอาดเรือนนอน ทำความสะอาดสถานที่ภายในเรือนจำโดยใช้ผงซักฟอก หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคและการคัดกรองนักโทษทุกเข้า หากนักโทษมีอาการตาแดง ปวดตา มีขี้ตาให้ทำการแยกไปยังเรือนนอนแยกโรคทันที

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012 ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2557 พบผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2012

รวมแล้ว 853 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 301 ราย นอกจากนี้เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557 ยังพบผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อไวรัสโคโรนาที่เมืองเวียนนา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนารายแรกของประเทศออสเตรีย โดยผู้ป่วยรายนี้เป็นชาวชาวออสเตรีย แต่ได้เดินทางไปท่องเที่ยวที่เมืองเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2557 โดยมีอาการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน และมีไข้ก่อนที่จะเดินทางมาถึงที่ประเทศออสเตรีย ขณะนี้กำลังรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลในเมืองเวียนนา ผู้ป่วยไม่มีประวัติเสี่ยงเกี่ยวกับการสัมผัสสัตว์หรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ไม่มีโรคประจำตัวและไม่เคยสัมผัสกับผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา

2. ผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลารายแรกในสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557 ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (Centers for Disease Control and Prevention; CDC) รายงานพบผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลารายแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นชายเดินทางจากไลบีเรียไปที่เมืองดัลลัส รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ขณะเดินทางไม่มีอาการป่วยใดๆ ผู้ป่วยเริ่มมีอาการและไปรับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลในวันที่ 26 กันยายน 2557 เข้ารับรักษาที่โรงพยาบาลในรัฐเท็กซัส และได้รับการรักษาและให้กลับบ้าน ต่อมาผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้นและได้กลับมารักษาตัวอีกครั้งในวันที่ 28 กันยายน 2557 แพทย์สงสัยโรคติดเชื้ออีโบล่าและเก็บตัวอย่างส่งตรวจ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้ผลบวกต่อเชื้อไวรัส อีโบล่าวันที่ 30 กันยายน 2557 ขณะนี้มีผู้สัมผัสรวมทั้งสิ้น 46 ราย (มีความเสี่ยงสูง 9 ราย) ยังไม่มีผู้สัมผัสรายใดมีอาการป่วย

ข้อมูลองค์การอนามัยโลก ภูมิภาคแอฟริกา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม 2557 ในประเทศที่มีการระบาดในวงกว้างทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ กินี ไลบีเรีย และเซียร์ราลีโอน พบผู้ป่วย (รวมทั้งสงสัย/น่าจะเป็น/ยืนยัน) สะสม 7,470 ราย เสียชีวิต 3,431 ราย สำหรับประเทศที่มีผู้ป่วยรายแรกหรือมี การระบาดในพื้นที่จำกัด ได้แก่ ไนจีเรีย เซเนกัล และสหรัฐอเมริกา พบผู้ป่วยสะสม 22 ราย เสียชีวิต 8 ราย โดยเป็นผู้ป่วยประเทศไนจีเรีย 20 ราย (ยืนยัน 19) (เสียชีวิต 8 ราย) เซเนกัลและสหรัฐอเมริกา พบผู้ป่วยยืนยันประเทศละ 1 ราย ไม่เสียชีวิต